

Balatonfüredi Hírlap

Társadalmi, gazdasági és a balatonfüredi járás érdekeit szolgáló hetilap.

LAPTULAJDONOS ÉS KIADÓ:

„BALATON” KÖNYVNYOMDA, BALATONFÜRED.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

SZÉKELY GÉZA.

ELŐFIZETÉSI ÁR: EGÉSZ ÉVRE 10.— K, FÉLÉVRE 5.— K.

NEGYEDÉVRE 2.50 K.

EGYES SZÁM ÁRA 20 FILLÉR.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BALATONFÜRED.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Az újságíró kötelessége.

Valahányszor az újságíró valamely társadalmi félzségre rámutat, mindig kötelességét teljesíti. A társadalmi félzségséget nem tárgyak, nem növények, sem csuszó-mászó állatok, hanem maguk a társadalom elemei: — az emberek okozzák. Valahányszor tehát ezen betegséget az újságíró konstatálja, az okozat előidézői felszisszennek, mérgelednek, dühösködnek. Körülbelül analog eset a végrehajtóéval, akit a törvény nyakára küld az adósnak. És mit tesz ilyenkor az adós? Szidja a végrehajtót. Esetleg neki is megy, esetleg ki is dobja. Pedig a végrehajtó nem tehet róla, hogy B. ur hitelezett s C. ur adósságot csinált és nem akar fizetni. Az újságíró éppen úgy, mint a végrehajtó, csak kötelességet teljesített akkor, midőn a társadalmi ferdeségeket kimutatta. Mégis az újságírót szidják, dühösek rá, talán némely helyről ki is közösítik.

Minden embernek kedvére tenni lehetetlenség. Mikor a bíró ítélt, valamelyik fél kárára ítélt s nagyon ostoba ember volna az, aki követ dobna a bíróra azért, mert nem javára ítélt.

Az újságíró úgy mérlegeli a társadalmi eseményeket, mint a bíró. Talál üdvös, hasznos dolgokat, intézményeket és cselekedeteket, de talál hibákat is. Hiba nélkül soha sincsen semmi a világon, mégis mindenki azon van,

hogy a hibákat csökkentse. Ez a szándéka az újságírónak is és kutatja a baj okát. Egyszer csak rámutat. Itt a hiba. Ezen kell segíteni.

S mikor a társadalom felett egy olyan ítélet elhangzik, mint a mult számnak vezércikkében, ugyan miért dühöng néhány tagja a társadalomnak?

Hát okos embernek szabad egy ítélet miatt a bíróra haragudni?

Nem szabad!

Igaz, tévedni emberi dolog. A bíró is, az újságíró is ember, — tévedhet.

De azért van felelősségi fórum a világon, hogy a tévedést helyre lehessen igazítani.

Aki nem nyugszik meg az ítéletben, felebbezen.

Akinek a mult számban elhangzott ítélet nem tetszik, emeljen kifogást ellene, ezen lap hasábjai rendelkezésre állanak s akkor ítéljen maga az olvasó közönség.

Azt azonban előre is meg kell jegyeznünk, hogy annak a mult számbeli cikknek az igazságait nehéz lesz megdönteni. Aki írta, nem futólagos, nem könnyelmű és rövid áttekintés, hanem hosszú idők folyama alatt szerzett tapasztalat és józan megfontolás, még több tudás alapján vetette papírra. A mély bölcselő és a mindent megfigyelő szociológus sugárzik ki a cikk minden sorából s a Balatonfüredi Hírlap mindenkor büszke lesz rá, hogy ilyen

nagyértékű fejtegetés az ő hasábjain látott napvilágot.

De hagyjuk a cikket. Beszéljünk tovább az újságíróról.

Mindenki tapasztalhatta, hogy a tiszta tó vize csupán a környezet képét mutatja. Az is valóság, hogy a festő mindig azokat a képeket festi, melyek környezetében előfordulnak.

Lám, az újságíró is csak olyan képet nyújthat a társadalomról, amilyenben él, amilyen körülötte mozog.

Ebbe az életbe nem létező alakokat nem pingálhat, hanem csak olyanokat, melyek abban nyüzsögnek. Már most, ha ezek közül azután némely ember magára vél ismerni, azt nagyon rosszul teszi. Hiszen az újságíró nem az összesből az egyedet, hanem az egyedből az egészet akarta megkonstruálni és ha ezen munkájánál az egyedre szüksége van, az csak természetes.

Ez éppen olyan eset, mint mikor valamely X nevű ur egy Y nevű írórt beperel azért, mert a regényében szereplő főhősnek véletlenül szintén X nevet adott.

Ha egy tömeget fotografálunk, ugye bizony a tömeget alkotó embereket kell lefényképeznünk s nagyot néznie a fényképész, ha valaki kérdőre vonná azért, hogy miért fotografálta őt fintorgó ábrázattal, holott a fotografus nem tehet arról, hogy a felvétel pillanatában az illető elfintorította az arcát.

S ugyan miért van hát újság és

Ég a Papnadas!

Írta: Váth.

Nyáron haragoszölden szegte be a Balaton partot. Nem hosszabban félkilométernél.

Tavaszon kidugta tajtékszin fejét a langyos vízből. Megpirította a nap nedvzöldre. Leveleket bontott a csucsára. Azontul izenkint toldott hozzá. Augusztusra pedig cimert tett a fejére. Ameddig meglábalhatta a vizet sás, cicogató, gyékény nőtt katéros vízpcsolyában. Széllengéskor állhatatlanságában lehajolt a nefelejtse. Megrezegettette fölötté izelt sásleveleit és belesugdosott a kék kelyhecskébe. Andalító puha hangon. Ószelön bronzosodott tengersok bugája. A levelei megszökültek s hidegreszketten lépegetett a fódros vízben.

A vén füzek még zölden ácsorogtak a dérekán. A sás, gyékény ezer színkeverékben nézett a föld bronzos fejére. Az őszi hideg még izzóbb színeket csipett arculatára.

Egy csendes, tiszta holdvilágos éjtszaka pedig jéggé fagyasztotta a vizet. Azontul panaszosan zizegtek örökdidergésű levelei, ahogy a lábaihoz kihajtott jégtörmelék.

Emberek jöttek. Meglépték a hosszát, ki-cövekezték és kiadták levágásra.

Tovább didergett. A bronzos feiét széthordta a szél. Hullatta jobbra, balra kiféhrült pehelykét. A szél nótákat fujt száraz evelein. Szárára pedig vártak a gyerekek,

hogy sipot vágjanak belőle s a pókhálóba csapódott bogár zizegő döngését sirassák rajt végig.

Az idén hiába várták. A fagy első csetepátéja után visszavonult: finom takarónak valót kevert a szállingó nádbugák közé. Máskülönbem nem szigoruskodott. Mátyásnak nem adott dolgot.

Tavaszfélle a kisbíró kopogtatta végig a cövekvő emberek kapuit s bírói idézést kézbesített markukba.

Az öreg Szücs Gergely újasabb dolmányát akasztotta le a fogasról. Magára vette. Béballagott a bérlő urasághoz.

A maga módjára be is köszönt.

— Mit hajszol kee ilyen korán?

— Megkövetem a végett a nád végett jötem tekintetes ur, ha meg nem sértem . . .

— Ne tipródjék kee a pokrócomon!

Szücs leszállt róla. A padlóra. Ugy kezdett a mondanivalójába. Ráripakodott az ur:

— Ne tipródjék a padlómon.

Az öreg visszalépett a szőnyegre.

— Már csak tekintetes . . .

— Mondtam keenek, ne tipródjék a pokrócomon.

— A fejem tetejére nem állhatok . . .

Megfordult és kiment.

Rá két napra ráncos homloku emberek indultak a járási székhelyre. Korán, hogy még mécsvilág égett minden ablakban. Az uton összetalálkoztak. Szinte megkönnyült a lelkük terhe, hogy többen is egyazon ügy-

ben tiporják az országut sarát. A városvégén kocsik robogott közibük s letéritette őket az árokpartra. Komor pillantással vetették rá szemüket:

— Ez citáltatott be bennünket! Azért köszöntötték. Megállottak. A sártszóró kocsik felé fordultak.

Az ajtóban sokszor megtudakozták:

— Be lehet-e már menni?

— Még nincs kenteken a sor. — Vette kedvüket a zsinóros szoiga. — Majd szólok én akkor.

Illő tisztelettel néztek rá. Abban a nézésben hitel volt, hogy mégis csak az szól. Aztán csak bokorba álltak és tanakodtak. Szinte hogy dagadt a mellök az egymás biztatásától:

— Hogy iszen nekünk van igazunk.

— No hát ha nem, nincs igazság a földön.

Szinte elunták a várását, hogy az igazságot beleöltöztessék a szó köntösébe. Már hogy az urak előtt. Itt künn a maguk körében olyan fényes ragyogásban áll ott, mint a frissen esett hó.

Látták és kedvükre hizlalták rajta lelküket. Át is melegedett a fűtött várószobában. Így csak a bokájukat csapkodták egymáshoz. Mivelhogy semmiképen se tért magához a beszivárgott hólétől.

Az ajtón kifordult két ember. Nem másként, mint ahogy nyertes és vesztes felek szoktak. A szolgálta szavahiteléül behitta a várakozókat.

ujságíró, a világon, ha nem azért, hogy a társadalmi élet eseményeit megrögzítse?

Az ujságíró más eseményt nem rögzíthet meg, csak olyat, aminőt a társadalom produkál.

Az ujságírónak ki kell mondania az igazat, akár mennyire fáj is, akár mennyire ijeszti is, hogy betörök a fejét.

Ennélfogva az ujságírónak igen kemény koponyával is kell rendelkeznie.

Mi eddig mindig kimondtuk az igazságot s hűen lerögzítettük lapunk hasábjaira az eseményeket s tettük ezt azért, mert éreztük, mert tudtuk, mert meg voltunk róla győződve, hogy ez a feladatunk, hogy ez a kötelességünk.

A kötelesség teljesítése mindig elfogadott erény volt, mai napig is az s valószínűleg még nagyon sokáig az is marad!

Nem mindig, sőt ritkán gáncsoskodunk, majdnem állandóan szeretettel és a legnagyobb odaadással, szívvél-lélekkel dicsőítettük a nemes törekvéseket s hogy ezenközben keményebben találtunk szólni, annak mindig azok voltak az okai, akikre rászólnunk szükséges volt.

Az ujságírónak pedig ezután is fő és első kötelessége marad, hogy a társadalmi eseményeket rögzítse és a hibákat kimutassa.

Az ujságírást pedig ne képzelje senki a közönséges hirszolgálaton túl nem terjedő riporterkeskedésnek, mert ez ennek a mesterségnek csak egyik ága. Az ujságíró főleg kritikus. A jogos kritikára mindenütt szükség van, akár csak tükörre. Aki valamely testületnek, intézménynek, pláne kormányzatnak élén áll, az mindig el lehet készülni arra, hogy tetteit kritizálják s ez általában így is van. Nagy államférfiak, hatalmas politikusok, bösz demokraták és kiváló emberbarátok kerülnek naponta az ujság kritikájának tükre elé s ez a tükör mindig mást mutat, mint amit saját magáról az képzel, akit eléje állítanak. S hány nagyság hullott

már a porba az igazságos és jogos kritika sulya alatt!

S lám a világ még mindig nem dől össze, sőt az ujságokat, de még az ujságírókat sem vitte el az ördög, ellenkezőleg, a közvéleménynek szüksége van rájuk s ott vannak és ott is lesznek mindenütt és minden időben, ahol az igazság megismerését kell a közvélemény elé tárnok.

Még néhány szó a közgyűléshez.

Jelen soraimmal a béke közvetítő szerepét óhajtanám vinni Ursus Fremens Benedicus ur cikke és az általa okozott hangulatok között. Először azonban én is egy nagy feledékenységre akarok rámutatni. U. F. B. ur cikkével egy hibát óhajtott kiküszöbölni, amely körünk vezetésében egy idő óta beállott. E hiba t. i. az, hogy egy helyi társadalmi intézményt egyénileg vezetni nem lehet. Nem lehet pedig azért, mert lehetetlenség egy személyben mindenféle tekinteteket, érdekeket és kívánságokat kielégíteni és bizonyos feledékenységeket elkerülni. A legnagyobb baj pedig abból származik, hogy egyéni vezetés esetén feltétlenül „klikk-uralom“ vádjával illetik a vezetőséget.

Ezekre a hibákra mutatott rá U. F. B. ur és ezek elkerülésére akarta cikkével felhívni a vezetőség figyelmét. Legalább sokan mások a kör tagjai közül és én magam is ezt olvastuk ki a sorok közül.

Mert bármennyire is iparkodik az igen tisztelt vezetőség mindenre kiterjeszkedni, lehetetlen az, hogy a titkári jelentésekben feledékenységnek nyoma ne legyen. Ezzel nem akarom ügybuzgó és fáradhatatlan titkárunk tevékenységét megtámadni, csupán arra akarok ezáltal is rámutatni, mit már szóbelileg is többször hangoztattam és fent is említettem.

Hogy mennyire igaz az egyéni vezetés hátránya ily társadalmi intéz-

ménynél, igazolják az U. F. B. ur cikkét kiterőszakolt előzmények, igazolják továbbá a körünk égése alatt, előkelő fiatalok által rendezett nyári mulatságok és velencei-esték eredményei. Hol volt körünk tagadhatatlanul és mindig jól működő, még a közelmúltban is annyi dicsérettel elhalmozott vigalmi bizottsága? Talán e vigalmi bizottság pár hónap alatt annyira megbénult volna, miszerint annak *ingyenes* működését, *jót díjazott* és körünk által nem ismert, a helyi viszonyokkal teljesen tájékozatlan *fiatalokkal* kellett volna pótolni? az lehetetlen. Habár a titkári jelentésből úgy értelmeztük, hogy körünk vezetősége az előkelő fiatalok jól díjazott rendezői működésével, nem mondom hogy teljesen meg volt elégedve, de mindenesetre jobban, mint a kör vigalmi bizottságának és azok által felkért kedves szereplők ingyenes működésével.

Igazolja fenti feltevésemet azon tény is, hogy a titkári jelentésből teljesen hiányzott a téli estékről való megemlékezés, de különösen feltűnt és általában visszatetszést szült az, hogy a téli estéken, a kör vagyonának gyarapítására ingyenesen közreműködő, kedves és szíves szereplők fáradságukért és a kör céljával kitűzött társadalmi élet megteremtése körüli élvezetes működésükért még csak jegyzőkönyvi köszönetet sem kaptak.

Már pedig nem tagadhatják el még a legelfogultabbak sem azt, hogy a téli estéken közreműködött kedves hölgyek és urak sok kellemes órát szereztek mindnyájunknak. Hogy anyagiilag a siker esetleg nem az volt, mit egyesek vártak, annak oka a széthúzásban és lekicsinylésben keresendő.

Az előző közgyűléseken ilyen feledékenységek nem fordultak elő, mert előzőleg többen megbeszéltük, magánértekezleteken is, a közgyűlés napirendjét. Hiába, több szem többet lát.

Hogy a forrongó kedélyeket, mik U. F. B. ur cikke és a közgyűlésen megtörténtek és meg nem történtek

A felperesük már bent ült. A zöld abroszos asztal mellett és tetu szólította a főszoigabirót.

— Szücs Gergő.

Alázatosan kocogott elő a többi háta mögül.

— Kee az?

— Én volnék tekintetes főszoigabiró ur.

— Hát miért nem verte le a nádját?

— Nem lehet az csak úgy.

— De benn van a szerződésben, hogy kee leveri. Le is kell vernie, különben, mint szerződészegőt sujtja a törvény.

— De az nincsen benne a böcsülevélben, hogy vízben köll levágni a lábáról.

— A szerződésben csak az van, hogy kee leveri a nádat.

— De megkövetem a tekintetes főbiró urat, hogy amihogy nem lehet, nem lehet...

— Miért nem lehet? Keenek le kell aratnia. Nincs más választás.

Még szabódott az öreg. Hogy nem jutott tovább, mást szólítottak.

— Boros Hajdu József.

Egyenes dereku, keménynyaku ember lépett elő a szóra. Határozatlan vágta elő gondolatát.

— Csónakom nincs. Az uraság se ad. Azért még nem érdemes költségeskedni. Az egészségemet se teszem tönkre.

— Itt nem arról van szó. Kenteknek le kellett vágniok, behordaniok harmadából. A határidő elmúlt. Kentek felszólításra se tel-

jesítették a szerződésben kötött kötelességüket. A törvény, törvény.

Hajdu leütötte a fejét. Gondolkozott. Büszkén vetette föl. Végig nézett peres társain. Keményen kivágta:

— Levágjuk!

— Levágják kentek is?

Valahogyan elragadta őket az a merész szó, rámorogták:

— Levágjuk.

Ballagtak haza. Ki kocsin, ki meg gyalogszerrrel. Aki hogyan jött. Olykor ejtettek egy-egy szót. Annak is tompa fakó volt a színe. Elégedetlenség, gyanakvás fészkelődött a lelkekbe:

— Nem hiába tetu szólította. — Fakadt ki az egyik.

— Nincs is ám igazság a földön...

— Nem is lesz, amíg hogy emberek igazgatják a világ sorsát.

A vörös napsugaraknál csobogtak a sárban. Szomorú lehangoltságuk beleillett a lucskos időbe. A gondolatszaluk is olyan szétmáló, összefüzetlen. Hajdának szavát se lehetett venni. Forrott belül. Lelke sustorgását csak az ábrázatja árulta el.

— Azért még se köllött volna elhamarkodni a dolgot.

A szemrehányásra megpillant a szilaj szerne. Beleszurt az öreg Szücsébe, hogy elkapta róla pillantását. A fukar szó azon mód határozódott ki:

— Levágom!

Ellenvetés csak egy akadt rá:

— Majd meglátjuk!

A szakadazott felhőkön átpiroslott a nap képe. Bibort öntött a Papnadas szinehagyott szalagjára. És a hogy csobogtak a vízben sárban, pogány módon lobogott meg Hajdu szemében a láng.

Leértek a dombról. Aztán be a faluba. Elmaradoztak egymástól. Ki ebben, ki a másik utcában. Utoljára csak a Hajdu alakja egyenesedett a ködben. Mellette görbedt az öreg Szücsé.

Elkövetkeztek.

Az est ráborult a falura. Egy kocsi nem sok, de annak zörgése se zavarta angelus előtt a némaságot. Mikor pedig harangkongás rémlett az estbe, esti harangszónak hitte az öreg Szücs. A furcsálást a hosszadalmasságában talalta. Ki is hallgatózott. Akkor már nyári napnyugaton lobogott az ég. Kétségbeesve szaladtak az emberek és kiabáltak:

— Tűz van! Ég a Papnadas!

Égigverő lobogással égett. A hatalmas nyelvek nyalták egymást. Nagy füstfoszlányok szakadtak ki belőlük. Szikra kavargott a levegőben. A vizen napnyugtai színek égtek, mint augusztusban. Ahogy recsegett az égés, pattogott a zsarátnok megérkezett az uraság. A tárgyalásról egyenesen oda hatatott.

Látta a tétlen embereket. Belerikácsolt a lángrecsegésbe:

után keletkeztek, lecsillapítsuk és elejét vegyük annak, hogy oly szépen indult társaskörünket a feloszlás veszélyétől megmentsük, indítványozom a következőket:

A t. vezetőség az alapszabályoknak megfelelően hívjon össze egy rendkívüli közgyűlést, melyen tegyük jóvá a feledékenységeket; szavazás útján döntsünk a kör helyisége felett, mely kérdéssel talán eldönthető lesz a felsőkaszinóval egyesülés; a véletlen által kisorsolt igazgató-választmányi tagok helyett újak választása. Ez utóbbit azért tartom szükségesnek, mert a véletlenül kisorsoltak között olyan tag is szerepel, aki társadalmi szempontból oly elbírálás alá esik, miszerint annak esetét körünkre nézve már régebben szóvá kellett volna tenni. Nemcsak azért, mivel a kör több tagja feszélyezve van ezáltal, de már azért is, mivel többen, körünkön kívül állók is érdeklődtek ez ügy elintézése felől.

Cunctator.

Hol van Eötvös Károly?

„Az Est“ című fővárosi lap szombati számában szenzációs cikket közöl fenti címen. Elmondja, hogy a fővárosban általánosan azt beszélnek, miszerint Eötvös Károly, ez a kiváló lángelme, testileg és lelkileg összeroppant, árnyéka önmagának, hogy üldözési mániában szenved és egy őrizetlen pillanatban elhagyta faluszemesi nyaralóját és Balatonfüredre jött, hogy itt régi iskolatársánál, Segesdy Miklós ref. esperesnél menedéket találjon.

A cikk írója, hogy fentiek valóságáról meggyőződést szerezzen, meglátogatta az esperes urat, aki a következőkben nyilatkozott az újságíró előtt:

— Eötvös Károly szeptember 2-án, hétfőn állított be hozzám. Nem szökte jött, hiszen a kocsin a cselédje és az itteni birtokának gazdája kísérte. Hát bizony az igaz, hogy már nem a régi, nem az a sziporkázó, kápráztató ember, a ki volt, de ezt inkább előrehaladott korának, mint

— Miért nem oljták? Menjének! Vágjanak ki egy szíatot! Gátat vetnek az égésnek! . . .

Senki se mozdult. A törvényheidezettek arcán bortüzipiroság lángolt. Szinte hogy melegedtek a nádjuknál. Az öreg Szücs az uraság kocsiánál görbedt. Leugrott a kocsi-ról. Oda az öreg felé. Rákiáltott:

— Miért nem megy már kend?

Toporzékolt vörösbödött haragjában. S hogy az öreg azon nyugodt vérrel állt, két marokra fokta a dolmány nyakát és meg-rázta.

Hangos szó reszketett bele a lelkekbe. Parancsoló keménységgel:

— Fogjátok meg, mert megbomlott!

Az a hang Boros Hajdué volt.

Semmi egyéb nem történt rá, csak néhány tenyér marokra szorult az uraság ruhája körül. Kocsira tették. Haza vitték.

Az a kemény szó parancsolt egész éjszakán:

— Emberek! A hajókikötőt megmentsük! Az mindenkié! A mienk is! . . .

És senki se hitte, hogy az az egyenes derék kapáláson kívül egyébként is legördjen. Egy szál gyújtóval hajolt le egy nyaláb nád felé.

Önként jelentette be a csendőrségen.

egyébnek tudom be. Az emlékezete gyakran cserben hagyja, és megesik, hogy ugyanazt a dolgot különféleképp adja elő.

— Különösen a mikor a vagyoni dologról beszél, akkor válik zavarossá a szava. A szemesi birtokát a cselédeknek ajándékozta, két lánynak, a ki évek óta foglalatoskodik körülötte. Egyre azt mondta, hogy a két lány eladta a birtokot tizenkilencezer forintért, máskor meg azt hajtogatta, hogy ezentul az év tiz hónapját Szemesen tölti majd, a nyári két hónapra meg kiadják a villát és ebből a jövedelemből megélnék egész éven át.

— De nem csappant az érdeklődése egyházkerületi ügyek iránt, foglalkozik politikával és vérmes még most is a vitaközö kedve. Legutóbb azzal bizonygott itt nálunk, hogy az Akadémiát nem is Széchenyi István alapította, ezt ő majd egy nagy könyvben megírja, de úgy, hogy az országnak nyitva marad a szája az álmétkodástól.

A cikk elolvasása után lapunk munkatársa is felkereste az esperes urat, aki kérdésére elmondta, hogy tényleg járt nála egy újságíró, aki elég híven reprodukálta ugyan kijelentéseit, de úgy véli, hogy semmi ok sincs arra, hogy a fentiekből kifolyólag Eötvös Károly szellemi fogyatkozására lehessen következtetni. Egy hosszabb ideig tartó pihenés és a munkától való tartózkodás, bizonyára ismét helyreállítja régi barátjának egészségét, aki már régebben úgy nyilatkozott előtte, hogy tényleg Faluszemesen akar letelepedni, de trefálkozva azt kötötte ki feltételül, hogy a nagytiszteletű ur hetenként kétszer lesz köteles nála ebédelni.

Megerősítette az esperes ur a faluszemesi birtok elajándékozásáról szóló hirt is, véleménye szerint azonban a cikkben említett két cseléd oly szeretettel és odaadó gondossággal ápolja már évek óta a nagy embert, hogy ezzel csak elismerését akarta leróni a két hűséges cseléd iránt.

A balatonfüredi úgynevezett Eötvös-tanyát Eötvös Károly — könnyen érthető okokból — menyére iratta és így valószínűnek látszik az a feltevés, hogy a kibékülés csakugyan megtörtént.

Eötvös Károly nagyszámu tisztelői tehát teljesen nyugodtak lehetnek, mert ha az öreg ur távortartja is magát a főváros zajától, a pihenés és nyugalom csak javára fog szolgálni az utóbbi években oly sokat zaklatott nagy férfinak.

Papp István

képesített kőművesmester
építési irodája

BALATONFÜRED.

■ ■

Modern nyaralók,
lakóházak, üzletek
tervezése és építése.

■ ■

Jutányos árak!
Kedvező feltételek!

HIREK.

Katonai léghajó Balatonfüreden.

E hó 12-én, csütörtökön délután 4 óra tájban hatalmas léghajó tünt fel községünk nyugati határán, mely mind közelebb és közelebb jutott hozzánk, végül a református templom körül már oly alacsonyan szállott, hogy tisztán kivehető volt a kosárban ülő két egyén és nyilvánvalónak látszott, hogy itt le akarnak szállni.

A léghajó kosarából kidobott kötél már-már a földet érintette, de mert nem volt a közelben segítő kéz, egy hirtelen jött szélroham ismét felhajtotta a léggömböt, mely azután Aszófő felé vette útját.

Balatonfüred és Aszófő határában a léghajó újlag közelebb jutott a földhöz és itt a mezőn dolgozó emberek és az éppen ott vadászó tihanyi plébános segítségével csakhamar szerencsésen le is szállott. A léghajó kosarában két főhadnagy ült, kik vigan ugrottak ki a szárazföldre.

Lapunk munkatársa a kikötés alkalmával rövid beszélgetést folytatott a két tiszttel, akik elmondották, hogy délelőtt Budapestről indultak el és Hajmáskér felé vették utjokat, ahová délben meg is érkeztek. Innen kis pihenés után 1/4 óraker tovább indultak és szándékukban volt Balatonfüred fölött a Balatont átrepülni és a somogyi partokon kikötni. A kedvezőtlen szél miatt azonban utjokat félbe kellett szakítani és így kötöttek ki Balatonfüred határában.

Elmondotta azt is a két főhadnagy, hogy utjuk nem szolgálati kiküldetés volt, csupán egy kis légi kirándulást akartak tenni, de ez, sajnálatukra, nem sikerült úgy, mint ahogy tervezték és így a Balaton keresztülrepülését más alkalommal fogják megkísérelni. Utjuk egyébként — az esőtől eltekintve — egészen kellemes volt és a Hajmáskér és Balatonfüred közötti utat éppen egy óra alatt tették meg.

Ezután a tisztek a léggömböt összecsomagolták, kocsira rakták és a balatonfüredi vasuti állomásra szállították, ahonnan ők maguk is még az esti vonattal visszatértek Budapestre.

— **Esik eső . . .** Két hete immár, hogy az ég csatornáit megnyitják és kisebb ideig tartó szünetek mellett, azóta esik és folyton esik, majdnem lehetetlenné téve minden külső munkát. Gazdáink panaszkodnak is a bőséges istenáldás miatt, ami egyébként természetes is, mert most, amidőn a szőlő már ki van fejlődve és erős napfényre volna szüksége, hogy teljesen megérjen és egy esztendei munkának a kamatait meg-hozza a dolgozó kezeknek, a sok esőzés folytán rothadásnak indul, tönkre megy, helyrehozhatatlan kárt okozva mindenkinek, gazdának, kereskedőnek, iparosnak egyaránt. Az ily abnormis időjárás folytán beálló veszteségek láttára önkéntelenül is újra és újra felmerül a gondolkodó ember előtt azon már régen elcsépelet kérdés, vajjon kénytelen-e az a sok ezer munkáskéz munkájának gyümölcsét az időjárás szeszélyétől függővé tenni? Szükséges-e az, hogy mikor kora tavasztól késő őszig dolgozik az egész család, egy több napig tartó eső, egy váratlan jégverés vagy esetleg szárazság nem-hogy a munkát tönkre tegye, de még a munka ellenértékeképpen joggal várható fizetés, ez esetben a termés, elmaradjon és így

nélkülözésnek legyen kitéve a család, a vidék, egy országrész? Oly vidéken, ahol egyéb mellékterületre nem nyílik tér, ahol a gazdaság mellékterméneinek értékesítése nagy nehézséggel jár, vagy alig értékesíthető, ott a háziiparral igyekeznek a lakosság jövedelmét gyarapítani, hogy a kedvezőtlen időjárás folytán beálló veszteség némileg fedezve legyen. Nálunk ellenben, ahol a jómód megteremtésére minden előfeltétel meg van, ahol alig lehetne annyit teremni, amennyit el ne fogyasztanának az idezőnlők, — mondom — nálunk még mindig az egyoldalú gazdálkodás járja és a sok eléggé tanult és olvasott gazda között nem találkozik egy sem, aki igyekezne felvilágosítani társait arról, hogy akkor, amikor kezüket csak ki kellene nyújtaniok a munkával alig járó jövedelmi források után, azt meg is tegyék és akkor sokkal kevesebb keserűséggel nézhetnék a jelenlegihez hasonló elemi csapásokat.

— **Templomszentelés.** A balatonhenyei ref. templom felszentelése f. hó 10-iki presbitéri határozat értelmében jövő hó 27-én lesz, mely alkalomra Antal Gábor püspököt és a vidék előkelőseit is meghívja az egyházközség. Megemlítjük e helyen, hogy a templom a sablonoktól teljesen eltérő formában, centrális elrendezésben épült. De nemcsak alaprajzi elrendezésében szakitott a sablonokkal, hanem ugye belső, mint külső architektúráis látványában a haladás irányát követi. Belső díszkrét színezésével és színes ornament üvegezéssel a legkényesebb igényeket is kielégíti s mindezek mellett a dogmatikus egyszerűséget nem lépi túl. Dicsérrünk kell ily buzgó híveket, kik a mai modern korban az Úr házának felépítésére ily buzgósággal és odaadással vállalkoztak. A templom tervezését és felépítését Nagy József kitűnő építészünk, pályázat útján, a legnagyobb megelégedésre végezte.

— **Építőmesterek és építőiparosok Balatonfüreden.** Az országos építőiparos szövetség ma tartja VI. vándorgyűlését Győrött, mely után a Balaton vidékére kirándulást rendeznek. Holnap hétfőn az esti vonattal érkeznek Füredre Almádiból. Este társasvacsera lesz, utána tánc és esetleg kabaret előadás. Másnap a Kisfaludy szobor megkoszorúzása és Füred megtekintése van tervbe van véve, d. u. 2 órákor pedig külön hajón utaznak Keszthelyre. A kiránduláson résztvevők száma 150—200 személy, közöttük az építőipar több kiválóan szereplő egyéniségével.

— **A balatoni vendéglősök értekezlete.** A Balatoni Szövetség meghívására a Balatonmelléki fürdők vendéglősei nagyfontosságú értekezletet tartottak folyó hó 9-én Balatonfüreden. A tanácskozás a Balatonvidéki fürdők és üdülőhelyek jövőben való fejlődését és a nagyközönséggel való megismertetését, megkedveltetését és az annak nyújtandó minden néven nevezendő kényelem megadását szolgálta, még pedig igen eredményesen. A piaci kérdést, a jutányosabb bevásárlás lehetőségének megoldását illetőleg kimondták, hogy azt mindenütt úgy kell szabályozni, hogy az odajövő közönség jogos igényei kielégítésre találjanak, nemcsak a tekintetben, hogy mindent és olcson kapjon, hanem hogy a piac kellő orvosi felügyelet alatt is álljon. A pensio-rendszert általánosságban behozzák, természetesen minden vendéglős a helyi viszonyokhoz mérten. A vendéglői árak helyenként megállapíthatnak és hatósági láttamozással nyilvánosan kifüggesztetnek. Határozatba ment, hogy jövőre minden vendéglős diaetikus konyhát is vezet és ezt feltűnő helyen a közönség tudomására hozza. A vendéglői jog gyakorlásához, az eddig követett szokástól eltérőleg, a helyi viszonyok gondos mérlegelése után, helyhatósági véleményezés alapján adatik

meg a jog, illetve engedély, lehetőleges mellőzésével az u. n. kifözéseknek. A személyzeti kérdés megoldása tárgyában az ügynökrendszer lehetőleg való mellőzésével, a budapesti ingyenes munkaközvetítőt keresik meg, mert csakis olyan ellenőrzés mellett lehet a személyzet körül rendet teremteni, amelyet a munkaközvetítő tud statuálni. A Balatoni Szövetség égisze alatt ismét felvetődött a közös hirdetés eszméje és a szövetséget kérték fel a részesedési arány megállapítására. A Balaton vidéknek a külfölddel való megismertetése céljából a Balatoni Szövetség német, francia és angol nyelven ismertetőt ad ki és érintkezésbe lép a külföldi nagy utazási irodákkal, amelyeknek százalékos részesedést biztosít minden egyes, az ő révükön a Balatonra menő vendég után. Végül kimondták, hogy megkeresést intézzenek a kormányhoz a Balatoni hajózási vállalat államosítása tárgyában, hogy az intenzívebb közlekedéssel is növeljék a „magyar tenger” forgalmát. A rendkívül népes értekezletet dr. Óváry Ferenc országgyűlési képviselő, a Balatoni Szövetség ügyvezető alelnöke vezette. A jutányosabb bevásárlás lehetőségének kérdését, a penziórendszer általánosításának ügyét és a személyzeti kérdést Várady Gyula adta elő. Hosszabb tanácskozás után egyhangulag elhatározták, hogy megalakítják a balatoni vendéglősök fogyasztási szövetkezetét és ennek előmunkálataival megbízták a Várady Gyula, Milcker Lajos, Ruff János, Cserey Ferenc és Bozay Bálintból álló bizottságot.

— **Humor vagy szórakozottság?** Csütörtökről péntekre virradó éjjel betörők jártak a fürdőigazgatóság irodájában. Feltörték az irodának a fedett folyosóra nyíló ajtaját és szép lassan kényelembe helyezkedtek. Tudva azt, hogy néma csend honol a fürdőtelepen, előkeresték az előkelő vendégek marasztalására szolgáló finom francia konyakot és egyiptomi cigarettákat s önmagukat kínálgatták eléggé szorgalmasan. Midőn úgy találták, hogy elég a jóból, betették maguk után az ajtót és anélkül, hogy az igazgató íróasztalának fiókjában levő pénzhez, vagy bármi máshoz is nyultak volna, szép csendben eltávoztak. Ezekután felmerül az a kérdés, vajjon csupán szórakozottságból felejtették ott a pénzt, avagy az előkelő fürdővendégek helyzetébe akarták magukat — ha csak rövid időre is — beleképzelni? A csendőrség e kérdés megfajtése érdekében megtette a kellő lépéseket.

— **Országos vásár** volt e hó 11-én szerdán Balatonfüreden. A borus, esőre hajló idő nagyban befolyásolta a vásár élénkségét, bár a vidékről tömegesen jött a lakosság. Felhajtottak 1400 szarvasmarhát, 280 lovat és 82 sertést, amelyből elkelt 340 szarvasmarha, 86 ló és 38 sertés elég magas áron Ausztriába, az egyik császári uradalomba kivittek 38 ökröt, párját 1400—1500 korona áron.

— **Szüreti multság.** A balatonfüredi polgári ifuság ma, vasárnap a „Hullám” vendéglő termeiben szőlővászarral egybekötött jótékonycélu zártkörű szüreti multságot rendez. Kezdeté este 7 órákor. Belépődíj személyenként 1 korona.

— **Gyilkosság gondatlanságból.** A gondatlanság és fegyverrel való könnyelmű bánás ismét egy emberéletet oltott ki. Kalmár János szentbékálai legény ugyanis hétfőn reggel hat órákor beállított Borbély András odaváló gazda lakásába és dupla-csőví fegyverét tréfálkozva ráemelte Borbély András József nevű gyengeelméjű fiára, aki a konyhában foglalatzkodott. Alig emelte Kalmár vállhoz a fegyvert, ez elsült, a sörétöltés a szerencsétlen fiu nyakába furódott és nyomban megölte. A gondatlanságból gyilkossá vált legény önként jelentkezett a kővágóörsi csendőrségnél, ahol az mondta, hogy fogalma sem volt róla, hogy a fegyver meg van töltve és csak tréfából fogta rá a fiura. — Kalmárt letartóztatták.

— **Új község ház Csupakon.** Régi község házának ujjaépítését határozta el Csupak község derék vezetősége, melyre 16.000 for. összeget szavazott meg. Az építésre Nagy József építész tervét egyhangulag és tetszés mellett fogadta el.

— **Elviszik Sümegről a Darnay-muzeumot.** A muzeumok és könyvtárak országos felügyelőse elhatározta, hogy a Darnay-muzeumot Sümegről Keszthelyre viszik, itt egyesítenék a Balatoni-muzeummal. Igazgatója Darnay Kálmán lenne. Természetes, hogy Sümeg erősen agítal a muzeum elvittele ellen.

ELADÓ TELEK

A balatonfüredi vasúti állomás mellett 40—50 hl. termésű, 2300 négyszögöl szőlő, villatellekre is alkalmas, eladó. — Bővebb felvilágosítást Oblatt Rudolf Balatonfüred, vagy dr. Weisz ügyvéd, Komáromban ad.

Alkalmi vétel.

Balatonsfüredtől vasuton 25 perc, új fürdőtelepen, hajóállomás helyben, két gyönyörű villaépület, mindegyikben 4 szoba, konyha, veranda, egyéb mellékhelyiségek, külön cselédlakás, présház, pince stb., minden teljesen felszerelve, eladó. A házak körül árnyas fenyveserdő húzódik és közel vannak a Balatonparthoz. Különösen nyugdíjasoknak ajánlható, kik tőkájukat előnyösen gyümölcsöztetni óhajtják. Egy villa ára 4000 négyszögöl ojtánszőlővel együtt 38.000 korona, szőlőbirtok nélkül 18.000 korona.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

HÖLGYEK

kik mindig szépek és fiatalok akarnak maradni, azok használjanak

VIOLA-

crémet	ára K	1.—
szappant	„	60
pudert (3 színben)	„	1.—
hajfestőt	„	2.—
kézfinomítót	„	70
hajszeszt	„	2.—

Egyedüli készítője:

WEISS S. SÁNDOR

gyógyszertára az „Arany kereszt”-hez

Temesvár-Belváros, Losonczy-(Dom)-tér 20 b.

Városi és megyei telefon 419. szám.

Postai szétküldés naponta kétszer.

A Balaton és a Duna összekötése.

Már évekkkel ezelőtt fölmerült az a terv, hogy a Balatont összekötik a Dunával és így Zalamegyéből hajón lehet eljutni a Fekete-tengerig. A földművelésügyi minisztériumban már régóta foglalkoznak a tervvel, a mely nemcsak Zalamegyének és a szomszédos megyéknek, hanem az egész dunántulnak, sőt a Nagyalföldnek is érdeke. Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter már ankétot is hivatott össze ez ügyben és ez idő óta állandóan fölszinen maradt e fontos közigazgatási kérdés megvalósítása. Most ismét élénken foglalkoztatja az illetékes köröket az eszme, melyet úgy akarnak megoldani, hogy a Sió-csatorna Siófok és Simontornya közti részét kibővítik és hajózhatóvá teszik. (A közigazgatási bejárást e hó 12-én tartották meg.)

A Sió-csatorna kibővítési munkálatai a jelzett részen már a tavasszal megkezdődnek és rövid néhány esztendő múlva meg fog valósulni a régi terv: a Balatont a Sió-csatorna révén összekötik a Dunával, illetve a Fekete-tengerrel.

Ennek a tervnek a megvalósításával a legcsudásabb jövő vár a balatonmenti lakosságra. Szinte elképzeljük azt a mesébe illő perspektívát, mely a Duna és a nagy magyar tenger, a Balaton összekötésével hirtelen szárnyait bontogatja.

A Duna gőzhajói feljönnek Balatonföldvárig, Boglárig; Fonyódig, Keszthelyig. Keszthelyen gőzhajóra szállunk és utazhatunk a Fekete-tengerig; a Balaton vidéke és az egész dunántul belekapcsolódik a világforgalomba. Balatonfüreden feladunk teherárúként valamit s rövid idő alatt, sokkal olcsóbban, mint a vasuton, elmegy az a föld egyes helyeire. A vízszabályozási program, melyet a földművelésügyi minisztérium már évekkkel ezelőtt kidolgozott, nagy szerepet juttatott a Balatonnak és a Siónak. Ma úgy áll a dolog, hogy a Balaton 80 kilométer hosszúságával és tiz négyszögmérföldet meghaladó területével egészen különálló és vízi uton meg nem közelíthető területet képez. A Balatonnak ez az ekszkuzivitása vezette rá az illetékes köröket arra a gondolatra, hogy a Siót föl kell használni a Balaton és a Duna közötti összeköttetés létesítésére. A siómenti érdekelteknek régi törekvése, hogy a Sió csatornáztassék, ezt bizonyítja az is, hogy már a mult század nyocvanas éveiben az akkori közmunka és közlekedésügyi minisztériumban részletes tervet is dolgoztak ki erről. A medencerészt száztiz kilométer hosszúra tervezték, a hajózható utat pedig két méter mélyre. Most végre megvalósul az a terv, mely felé egy nagyon jelentős lépés volt a szeptember 12-iki közigazgatási bejárás.

Előzetes műszaki értekezlet volt f. hó 11-én Siófokon a Balaton vízének miként táralása ügyében. A táraló terület a Sió-csatorna felhasználásával Siófoktól Simontornyáig terjedne és oly módon megoldva, hogy a szélesített és mélyített csatorna a

közeljövőben kivételre kerülő hajózási utnak is megfeleljen, melynek aproximativ költségét 2,500.000 koronában állapították meg.

E fontos értekezleten a keresk. minisztérium részéről Vasdinnyey Pál kir. főmérnök; Veszprémmegye részéről Koller alispán és Molterer főmérnök; Somogy megye részéről gróf Széchenyi, a balatoni érdekek képviselőjében Nagy főmérnök és még többben mások vettek részt.

A falu.

Két megvénhedt agg egyszer hogy találkozott, (Városi volt az egyik. Másik falun lakott.) Beszéde fonalán a falura tért
S a városon lakó ilyenformán beszélt:

— Csak jó dolgok van mégis nektek komám!

Falura vágyom én is éltem alkonyán,
A falusi élet oly szép, oly megkapó.
A nyáj kolompja... az estéli harangszó...
A munkából hazatérők dala —
Mintha velök jönne a rét maga;
Friss szénailat... illatos virágár...
Itt-ott ciripelő, vig tücsök ágál.
Hát a pacsirták csattogó nótája!
A nagy természet csupán a kótája
S mégis úgy víz, ragad magával,
Lelkünk tőle szint' égbe szárnyal.
És azok a méla holdvilágos esték!
— Ki nem színezhét ilyet soha a festék —

Midőn ifju lányok és legények
Ajkról messze száll a bús ének,
Azaz majd bús, szerelmes, epedő,
Majd pedig vidám, bánat-kergető.
No és aztán ha eljön az ünnep —
Diszes köntösében a szent vasárnap:
Árad a hívő nép mindenünnett...
S midőn imára nyitja ajkát a pap.
Buzgó áhitat követi beszédét,
— Nem várják mindjárt a templomnak végét —
Hiába, csak falun a poézis —
Ezért vágyom nagyon oda én is.
Falun még laknak igazi emberek,
S ha szemeinkből omló könny perreg:
Vigasztalásunkra sietnek ők,
Felebarátot s Istent szeretők.

És szólott mostan a falun lakó,
Aki eddig némán hallgatott.
De hogy ne hallja más a beszédét:
Becsukta előbb az ablakot.

— Kedves barátom! mind szép a beszéded.
De koránt sem oly szép falun az élet!
Bolondos költők színezik így ki csak
És ábrándos versük hány embert becsap!...
A falu, komám?... Sár, por, piszok fészek,
S rémesek benne a holdtalan éjek,
Merthogy sötét van ilyenkor módfelett.
Boldog, ki nincs a szabadban, de fedett
Hajlékban ül a lámpa fénye mellett,
Majd álomra térvén, várja a regg'et,
Midőn dolga ki a mezőre hajtja,
Hol a pacsirtát már fáradtan hallja.
S azok a hires, méla holdas esték,
Amit hiven nem jeleníthet festék?...
Nem biz', mert kutyavonítás az egész —
Csaholnak a dögök, mintha csak tűzvész

Lenne az ég sárga tányérja miatt.
Még jó, ha ilyenkor korán megvirrad,
Az ember úgy se' alhatik tőlük mélyen.
Hallgathatnád, hogy az ének mily szépen
Zendül borgózós legények ajakán!
Nem ajánlám, hogy útjukba akadj ám,
Mert szeretik ilyenkor ők a virtust
S nem tennének — hidd el — fejedre
mirtuszt,

De leengednének könnyen a gáton...
— Kedves falud, ime így fest, barátom!

... Melyik öregnek volt hát igaza?
Nem kutatom. Döntsön az olvasó maga!

Rákosi Zoltán.

A Magyar Francia Biztosító Rt.

balatonfüredi ügynöksége
(Darab-féle ház)

a legkedvezőbb fejtételek mellett
köt biztosítási ügyleteket.

Felvilágosítás díjtalanul.

Löwinger Miksa

épület- és diszműbádogos, szobasürgöny- és villámhárító-berendező, üveg- és porcellánkereskedő, Eternit-pala elárusítás

BALATONFÜREDEN.

Minden e szakmába vágó munkát jutányosan készít.

Villanyberendezések mérsékelt áron. Költségvetések ingyen.

„BALATON“ könyvnyomda és papirkereskedés Balatonfüred

Ajánlja magát mindennemű könyvnyomdai munkák izléses, modern kivitelben való elkészítésére jutányos árak mellett.

Iskolai cikkek, író- és rajzszerék raktára, levél-papírok stb. ◊ A legszebb látképes levelező-lapok itt kaphatók. ◊ ◊ ◊ ◊ ◊ ◊ ◊ ◊

Üzlethelyiség

Balatonfüred legforgalmasabb helyén, különösen fűszeresnek alkalmas, kétszobás lakással, jutányosan bérbeadó. — Bővebbet a kiadóhivatal.

Barackíz és gyümölcsíz

kapható és megrendelhető a Fromm-nyalóban, Balatonfüreden.

Jó és divatos cipők
legolcsóbban
Gácsér János
cipésmesternél
kaphatók

Balatonfüred, Kossuth Lajos-utca.

Figyelem!

Cipész mester urak!

Figyelem!

Székely J. Jenő

cipőfelsőrész-készítő

TAPOLCZA - FŐ-UTCZA.

Elvállalja a cipésziparban az összes különleges cipő és csizma felsőrészek készítését. A mértékszerű megrendeléseket a legjutányosabb áron szállítom. Állandó nagy raktár az összes cipőfelsőrészekből. Ugy a megrendelt, mint a raktári munkán a gomblyuk géppel lesz kivarrva. A megrendeléseket lelkiismeretesen és legpontosabban elkészítem.

Eladó vagy kiadó

Balatonfüred község legszebb helyén egy 2100 négyszögöl nagyságu telken épült ház, mely 2 nagy szobából, elő- és fürdőszobából, konyhából, fülkéből és éléskamrából áll, mindenütt vízvezeték és csatornázás. Különálló épület az udvarban két szobával, konyhával és éléskamrával. Van a házban tömör anyagból fűskamra, disznóól, nyulház, méhes stb.

Bővebb felvilágosítás a kiadóhivatalban.

NYOMATOTT A „BALATON“ KÖNYVNYOMDA GYORSSAJTÓJÁN BALATONFÜREDEN.